

Spolek přátel Národního divadla Brno

www.spndb.cz

Vážení a milí členové Spolku přátel – opery, baletu a činohry,

– příznivci opery, baletu a činohry, srdečně Vás zveme na náš první spolkový podvečer, který se koná

v pátek 29. listopadu 2019 v 17 hod. v Mozartově sále Reduty

Představí se hudební mláďa – soubor **Iuvenes Musici Brunenses**, který se skládá z mladých profesionálů vystudovaných či studujících na Janáčkově akademii múzických umění. Díky jejich nadšení do tzv. historicky poučené interpretace zazní unikátní program obsahující některé z hudebních klenotů 17. a 18. století v kouzelném provedení na dobové nástroje ozdobené sopránem

Zuzany Barochové,

jedné z předních interpretek mladé generace v oblasti barokního zpěvu.

Další naše pozvání se týká

předpremiérového kukátka k opeře R. Strausse *Růžový kavalír*,

které se bude konat ve středu

20. listopadu 2019 v 17 hod. ve foyer Janáčkova divadla

Pořádá ND Brno, vstup volný.

Stejný den (20. 11.) v 11 hod. proběhne Krok za oponu s Dvořákovou Rusalkou (podrobnosti v rubrice Nabídka, informace).

Otevřený dům. Janáčkovo divadlo **27. 11. 2019 v 17 hod.** Janáčkovo divadlo je, jako každý správný operní dům, pro návštěvníky plný nečekaných míst a tajemných zákoutí, ale hlavně, kamkoliv vstoupíte, uslyšíte znít hudbu. Tak tomu bude i na jedné preview akci k festivalu Janáček Brno 2020. 27. 11. 2019 se od 17 hod. otevře divadlo a operní soubor nabídne svým divákům možnost nejen si prohlédnout zrekonstruované prostory, do kterých diváci běžně nemají přístup. Především pro ně na trase prohlídky čekají ukázky spojené s dílem L. Janáčka, připravovaným festivalem a s tím, jak vzniká operní představení a jak funguje život v zákulisí (kompletní informace na www.janacek-brno.cz).

TĚŠÍME SE NA VAŠI HOJNOU ÚČAST NA SHORA UVEDENÝCH AKCÍCH.

Zprávy výboru:

I v nové sezoně, každou první středu v měsíci v divadlo Reduta, se s námi můžete v době konání výborové schůze setkat, a to od 16:00 do 17:30. V této době je samozřejmě i možnost přihlašování nových členů.

Ti naši členové, kteří v posledním vyhlášeném termínu nezaplatili členský příspěvek, byli vyřazeni z evidence a v případě zájmu o pokračování v členství musí podat znovu přihlášku a bude jim vystavena nová členská legitimace.

Naši jubilanți v listopadu (kulaté a půlkulaté narozeniny v pořadí dle členských čísel)

Humlíčková Milada	Ryšavá Marie	Budiš Jaroslav
Vukadinovičová Olga	Plíhalová Ludmila	Pazourková Pavla
Hájková Marie		Floriánová Eliška

Život to nejsou jen roky, které jste prožili. Život je láska, která Vás pojí s Vašimi blízkými, vzpomínky, které s nimi sdílíte a radost, která z každého dne udělá den výjimečný. Členové výboru SPNdB Vám přejí, ať těch výjimečných dní zažíváte ve zdraví co nejlépe.

Premiéra v listopadu – opera:

Richard Strauss: **Růžový kavalír**. Premiéra 29. listopadu 2019 v 19 hod. v Janáčkově divadle. Nastudováno v německém originále s českými a anglickými titulky. Libreto Hugo von Hofmannsthal. Dirigent Robert Kružík, režie Jiří Heřman. V hlavních rolích se představí: Alžběta Poláčková – Maršálka, Václava Krejčí Housková – Oktavián, Jana Šrejma Kačirková – Sophie, Jan Šťáva – baron Ochs, Daniel Čapkovič – Pan von Faninal. Jedna z nejlepších Straussových oper se na brněnské jeviště vrací po dlouhých třicetipěti letech. Hledání věčného mládí a strach ze stárnutí, nevěra, nezištnost i velkorysost v lásce – to budou hlavní témata nové inscenace. Nikdo asi nečekal, že po tak dramatických a ve své době kontroverzních námětech, jako byly Elektra a Salome, se R. Strauss pustí do komické opery opletené rytmy vídeňského valčíku. Ještě v době, kdy probíhaly poslední přípravy na uvedení Salome, se Straussův dvorní libretista obrátil na skladatele s nabídkou libreta ke komické opeře. Co začalo jako nápad inspirovaný eskapádami největšího milovníka Casanovy, skončilo u původního příběhu volně inspirovaného díly pánů Lauvet de Couvral a Moliéra o ženitby chtivém baronu Ochsovi.

Cena Thálie

5. 10. 2019 se v ND Praha konal 26. ročník udělování Cen Thálie za sezonu 2018 – 19.

Opera:

Kateřina Kněžíková – za roli Julietty v ND moravskoslezském Ostrava

Ondřej Koplík – princ Ramiro (Rossiniho Popelka) v Divadle F. X. Šaldy Liberec

Gabriela Beňačková – celoživotní mistrovství

Opereta, muzikál a jiný dramatický žánr:

Martina Šnytová – ND moravskoslezské Ostrava

Vojtěch Dyk

Věra Vlková – celoživotní mistrovství

Novinka! Šíření divadelního umění v televizi: Ondřej Šrámek

Balet:

Alina Nanu – ND Praha

Dominik Vodička – Pražský komorní balet

Zdenka Kratochvílová – celoživotní mistrovství

Cena České asociace divadelníků za přínos českému divadlu: Zdeněk Svěrák

Alternativní a loutkové divadlo:

Martin Hajn

Činohra:

Lucie Trmíková

Viktor Dvořák

Helena Kružíková, Ladislav Mrkvička – celoživotní mistrovství.

Podrobnější informace o paní Heleně Kružíkové, bývalé člence činohry ND Brno přinášíme v rubrice Divadelní jubilea, vzpomínky. Spolek přátel NdB jí k udělenému ocenění blahopřál, stejně tak i Kateřině Kněžíkové, která v Brně často hostuje a Ondřeji Koplíkovi, který je od r. 1917 v Brně angažován.

Divadelní jubilea, vzpomínky – listopad

☞ 3. 11. 1989 zemřel barytonista Rudolf Jedlička (*22. 1. 1920). Studoval hru na violoncello, později zpěv. Za okupace působil ve sboru různých německých divadel pod pseudonymem. Po osvobození byl sólistou Opery 5. května v Praze, odkud po roce přešel do Ústí n. Labem. V r. 1949 se stal sólistou ND Praha. Měl příjemný hlas, elegantní jevištní zjev. Dobře se uplatňoval v klasickém i moderním repertoáru. V Německu obdržel titul Kammersänger.

☞ 4. 11. 1874 se narodil dirigent Jan Janota (†22. 5. 1957). Průbojný operní dirigent začínal jako harfenista ČF. Pak byl dirigentem v Záhřebu, v l. 1912 – 16 v Plzni, kde byl od r. 1916 šéfem opery. V l. 1914 – 25 působil v Brně, kde mj. založil oddělní Čs. rozhlasu, kde byl šéfem do r. 1936, kdy odešel do důchodu.

☞ 10. 11. 1979 se narodil Michal Štípa, šéf baletního souboru Moravského divadla Olomouc. Tím završil svou skvělou taneční kariéru, která začínala v Brně a vrcholila v ND Praha. Elegantního tanečníka, spolehlivého tanečního partnera neminuly velké role v romantických baletech, ale stejně skvěle interpretoval soudobá díla.

☞ 10. 11. 1909 se narodil tenorista František Janda (†25. 5. 1968). Zpěv studoval soukromě. Začínal jako stipendista pražského ND. Od r. 1940 do konce života byl členem ostravské opery. Z rolí: Tannhäuser, Siegmund, Max, Don Ottavio, Otello, Cavaradossi, Heřman, Erik, Radames, Don José, Hoffmann, z českého repertoáru Lukáš, Jíra, Kozina, Števa, Laca, Ovčák Jirka...

☞ 15. 11. 1934 se narodila sopranistka Jarmila Krátká. Studovala pedagogickou fakultu v Brně, pak konzervatoř a JAMU. Od r. 1960 působila v brněnské operetě. Brzy byla pověřována subretními rolmi v opeře, později i hlasově závažnějšími (Nedda, Olympia). Od r. 1989 vedla katedru zpěvu na JAMU.

☞ 16. 11. 1914 se narodil tenorista Antonín Jurečka. Zpěv studoval soukromě (vyučení zubní technik, vystudoval hospodářskou školu). V l. 1939 – 41 byl sólistou brněnské operety, 1941 – 43 ve Velké operetě v Praze. V l. 1943 – 78 působil v Brně. Nebyl pěvcem velkého, leč vzácně vyrovnaného hlasu. Během působení v brněnské opeře se vypracoval na jedinečného interpreta janáčkovského (Laca i Števa, Tichon i Boris, Matěj Brouček, Albert Gregor). Z dalších rolí: Kozina, Ctirad, Dalibor, Samson, Don Carlos... Věnoval se také koncertní činnosti.

☞ 17. 11. 1926 se v Brně narodila paní Vlasta Chramostová. V letech 1941 – 45 studovala u profesorů Rudolfa Waltra a Zdeňky Gráfové na brněnské Státní konzervatoři. Následovaly čtyři sezony v Národním (Státním) divadle v Brně (1946 – 50). Na dalších dvacet let spojila svůj umělecký život s pražským Divadlem na Vinohradech. Dostala zde řadu velkých rolí, např. byla titulní Marií Stuartovnou, Annou Kareninou, Roxanou... V letech 1970 – 72 byla v angažmá Krejčova Divadla za branou. V r. 1965 byla jmenována zasloužilou umělkyní. Společně se svým manželem, kameramanem

Stanislavem Milotou, se angažovala v disentu a samizdatu. Patřila k prvním signatářům Charty 77, po jejímž podepsání jí byly veškeré umělecké aktivity zakázány, a tak hrála jen ve svém bytě pro přátele. Po roce 1989 ji diváci opět mohli vídat na jevišti, a to především na jevišti pražského Národního divadla, kde více jak deset let naplno uplatňovala svůj velký herecký talent. Jejím rozloučením s tímto angažmá byla titulní role v Babičce Boženy Němcové. Setkala se tak opět na jevišti s autorkou, se kterou „prožívala“ léta svého hereckého zákazu. Toto spojení v nepřízni osudu vtělila do inscenace „Dávno, dávno již tomu,“ kterou s Františkem Pavlíčkem uvedli v Bytovém divadle v roce 1979. Vlasta Chramostová zemřela v Praze 6. 10. 2019.

▣ 17. 11. 1928 se v Třebíči narodila paní Helena Kružíková. Studovala na brněnské konzervatoři, která se v průběhu jejího studia transformovala na Janáčkovu akademii múzických umění. V prvním poválečném ročníku studovala s řadou významných osobností, jako byli Josef Karlík nebo Květa Fialová. Studium ukončila jako jedna z prvních absolventek (1950). Na podzim téhož roku nastoupila první angažmá v Městském oblastním divadle Český Těšín, od sezony 1951/52 byla po celou dobu své profesní kariéry přední členkou činoherního souboru Státního divadla v Brně. Na mateřské scéně vynikla v tragických i tragikomických postavách českého i světového repertoáru. Svou poslední roli zde nastudovala v r. 1990 a po čtyřiceti letech na prknech odešla na odpočinek. Od začátku svého brněnského působení úspěšně spolupracovala s krajskými studii Československého rozhlasu (herečka, recitátorka, moderátorka) a Československé televize, kde vedle dramatických rolí osvědčila své schopnosti i v řadě jiných pořadů, nejčastěji jako konferenciérka. Uplatnění našla také ve filmu, v roce 1998 jí byla udělena Cena Františka Filipovského za celoživotní mistrovství v dabingu. Je také nositelkou ceny Senior Prix, kterou jí v r. 1996 udělila Herecká asociace. V říjnu 2019 pak obdržela za celoživotní mistrovství v oboru Činohra Cenu Thálie.

▣ 17. 11. 1954 se narodil barytonista Zdeněk Hlávka, žák R. Tučka a V. Babáka. První sólové angažmá nastoupil r. 1980 v Č. Budějovicích, poté působil v Ústí n, Labem, Plzni, Státní opěře Praha. Z rolí: Přemysl, Kalina, Vok, Bohuš, Rigoletto, markýz Posa, Germont, Escamillo, Nabucco...

▣ 18. 11. 1954 zemřel dirigent Jaromír Žid (*12. 6. 1898). Absolvent varhanního oddělení pražské konzervatoře se věnoval výhradně opernímu kapelnictví. Nejprve působil jako korepetitor a dirigent v Brně, poté v Pardubicích (1918 – 19), v Bratislavě (1919 – 22), v Plzni (1922 – 26), v l. 1926 – 28 byl šéfem opery českobudějovické, 1928 – 35 Velké operety v Praze, 1935 – 45 v Olomouci, od r. 1946 šéf opery v Liberci. Byl znamenitým praktickým dirigentem.

▣ 22. 11. 1824 se narodil tenorista Jan Ludevít Lukes (†24. 2. 1906). Byl fundatistou starobrněnského kláštera, od r. 1848 studoval ve Vídni práva a soukromě zpěv. V l. 1853 – 54 byl sólistou olomoucké opery, odtud ho F. Škroup angažoval do Stavovského divadla. Lukes rovněž studoval v Mnichově pivovarnictví a v r. 1860 se stal v Praze majitelem pivovaru U Reissmannů. B. Smetana ho přiměl k návratu na jeviště do Prozatímního divadla. Byl prvním Daliborem, zpíval i Vítka, Jeníka, Florestana, Maxe, Tamina... V r. 1875 založil významnou pěveckou školu.

▣ 24. 11. 1979 zemřel tenorista Josef Kejř (*8. 9. 1892). Vyučil se horníkem, zpěvu se věnoval amatérsky. V l. 1918 – 21 působil ve sboru v Kladně. Od r. 1921 byl sólistou v Plzni (Jeník, Faust...). V letech 1936 – 60 byl angažován v Brně. Byl velmi dobrým hercem, proto mu vyhovovaly charakterní role: Matěj Brouček, Skřivánek, Principál, Spoletta, Basilio ve Figarově svatbě...

▣ 25. 11. 1929 se narodila libretistka a dramaturgyně Eva Bezděková (†19. 9. 1992). Studovala ČVUT, ale začala pracovat v různých divadlech (ND, Kladno, Rokoko) a stále intenzivněji se věnovala činnosti překladatelské. V l. 1973 – 79 byla lektorkou brněnské opery, pro kterou přeložila řadu libret (Samson a Dalila, Halka, Pelléas a Mélisanda...). V l. 1979 – 84 byla dramaturgyní opery plzeňské (přeložila Čarostřelce, Martu, Manon) Ve 2. polovině 80. let pracovala v Hudebním divadle Karlín a v Divadle ABC.

☞ 27. 11. 1934 se narodila Antonie Denygrová. Tato sopranistka pěvecké základy získala u M. Jakoubkové, pak K. Ungrové a na AMU u L. Červinkové. Začínala v brněnské opeře, kde nastudovala první velké role – Julie v Jakobínovi, Kleopatru v Juliu Caesarovi... Od r. 1967 působila v Dessau. Od r. 1973 byla angažována v pražském ND (Elisa, Káťa Kabanová, Krasava...). Po vzniku Státní opery Praha se stala její sólistkou a zapsala se zde Kostelničkou a Herodias.

☞ 30. 11. 1899 se narodil skladatel Hans Krása (†asi 18. 1. 1944 v Osvětimi). Pocházel z pražské židovské rodiny. Působil jako korepetitor pražského Nového německého divadla. Opery: Zásnuby ve snu (1932) Brundibár (1943), Lysistrata – zůstala fragmentem.

Osobnosti světové hudby – listopad

♪ 2. 11. 1739 se narodil rakouský skladatel a houslista Karl von Dittersdorf (†24. 10. 1799). Už ve 12 letech získal angažmá ve šlechtické kapele, v r. 1761 přešel do dvorního divadelního orchestru, r. 1763 doprovázel Ch. W. Glucka do Itálie, kde uspěl jako houslista. V r. 1765 přijal úkol vybudovat kapelu biskupa z Velkého Varadína. O 4 roky později vstoupil se stejným úkolem do služeb vratislavského biskupa, který měl sídlo v Javorníku ve Slezsku. Po biskupově úmrtí r. 1795 přijal pozvání hudebního nadšence svobodného pána Ignaze von Stillfrieda a dožil na jeho zámku Nový dvůr u Červené Lhoty, pochován je v Deštné. Dittersdorf vytvořil asi 40 německých singspielů a hudebních komedií, symfonie, divertimenta, komorní skladby...

♪ 4. 11. 1924 zemřel francouzský skladatel Gabriel Fauré (*12. 5. 1845). Byl střídavě varhaníkem, učitelem hudby a kapelníkem. V r. 1896 převzal Massenetovu kompoziční třídu na pařížské konzervatoři (vyšel z ní i Ravel a Enescu). V letech 1905 – 20 tento ústav řídil. Po ztrátě sluchu odešel do ústraní. Komponoval ve všech hudebních žánrech. Trvalý ohlas měly jeho písně, houslové sonáty, klavírní preludia, orchestrální suity Pelléas a Mélisanda, Masky a bergamasky, Rekviem, orchestrální Pavana, z opery Penélope bývá hrána předehra.

♪ 9. 11. 1929 se narodil italský barytonista Piero Cappuccilli. Debutoval v r. 1957 v Miláně. Od r. 1969 zpíval v Metropolitní opeře a na předních světových scénách. Měl vynikající pěveckou techniku. Zpíval takřka výhradně italský repertoár.

♪ 14. 11. 1774 se narodil italský skladatel Gasparo Spontini (†24. 1. 1851). Studia v Neapoli vedla k úspěšnému debutu v Římě. Bez výraznějšího ohlasu byly jeho další italské a od r. 1803 v Paříži francouzské opery. Světový ohlas však měly opery Versálka (v Brně 1811) a Fernand Cortéz neboli Dobyjí Mexika (v Praze se tímto dílem uvedl C. M. Weber jako nový šéf opery). V r. 1810 byl Spontini jmenován ředitelem Italské opery v Paříži. V r. 1820 ho pruský král Friedrich Wilhelm III. jmenoval svým generálním hudebním ředitelem, kde setrval do r. 1841. Po marném pokusu zakotvit znovu v Paříži se vrátil do Itálie. Svým dílem patří k tvůrcům tzv. velké opery. Podlehl i vlivu R. Wagnera, když ve svých operách Nurmahal, Alcidor a Agnes von Hohenstaufen uplatnil exotickou, dvorskou a dokonce německou tematiku.

♪ 28. 11. 1829 se narodil ruský klavírista, skladatel, dirigent a pedagog Anton Grigorjevič Rubinštejn (†20. 11. 1894). Do základů klavírní hry ho zasvětila matka. Od r. 1844 studoval spolu s bratrem Nikolajem v Berlíně skladbu. Po návratu do Ruska vystupoval jako dirigent, složil 3 ruské opery. Několik dalších let trávil koncertní činností po celé Evropě (1858 Praha). Byl prvním ruským umělcem, který se jako interpret prosadil a sklízел triumfální úspěchy. Z rozsáhlého díla: opery Sibiřští lovci, Démon, 6 symfonií, 5 klavírních koncertů...

♪ 29. 11. 1924 zemřel italský skladatel Giacomo Puccini (*22. 12. 1858). Hudebnické tradice jeho rodiny sahají hluboko do 18. století. Puccini studoval na milánské konzervatoři a po 4 letech studia byla s ohlasem uvedena jeho jednoaktovka Le Villi. Až po 9 letech dosáhl dalšího úspěchu operou Manon Lescaut. V r. 1896 byla za řízení A. Toscaniniho provedena Bohéma, v r. 1900 následovala

Tosca, v r. 1904 propadla při premiéře v milánské La Scale Madame Butterfly. V roce 1910 se v MET v New Yorku konala premiéra opery Děvče ze Zlatého západu (s hvězdným pěveckým párem E. Destinnová, E. Caruso). Ze tří následujících jednoaktovek se osvědčila jedna – Gianni Schicchi. Partituru pětiaktové opery Turandot skladatel nedokončil, zemřel na rakovinu. Pucciniho opery se těší trvalému zájmu publika i oblibě pěvců.

Co chybělo v minulých Zpravodajích

✂ 1. 10. 2019 zemřel Karel Gott (*14. 7. 1939) – legenda české pop-music. Neuvěřitelných 60 let byl na špici popularity a svými písněmi rozdával radost tisícům obdivovatelů doma i v zahraničí.

✂ 6. 10. 2019 zemřela divadelní a filmová herečka Vlasta Chramostová (více v rubrice Divadlení jubilea, vzpomínky).

✂ 18. 10. 1944 se narodil Josef Průdek, zpěvák, režisér a šéf Opery ND Praha v l. 1996 – 2002.

✂ 20. 10. 2019 oslavila krásné 88. narozeniny zpěvačka – šansoniérka Hana Hegerová (*1931).

✂ 31. 10. 1879 se narodil Karel Hašler, herec, scénárista, skladatel, písničkář. V ČinohřeND Praha působil v l. 1903 – 1915. Byl umučen v koncentračním táboře Mauthausen (1941). V r. 2016 byl in memoriam jmenován Rytířem české kultury.

Z domova

 Letošní 28. ročník Mezinárodního hudebního festivalu Český Krumlov během tří prázdninových týdnů (19. 7. – 10. 8. 2019) připravil 23 koncertů, které si nenechalo ujít 21 200 návštěvníků. Značný zájem vzbudil také doprovodný program, jehož součástí letos bylo poprvé letní kino s projekcemi filmů a dokumentů z celého světa. Již nyní se připravuje dramaturgie 29. ročníků. Jeho zahájení se odehraje v areálu českokrumlovského zámku, konkrétně v anglickém parku, který je součástí zámecké zahrady.

 Památky na jižním Plzeňsku rozezněly od 13. do 29. 9. 2019 koncerty barokní, klasicistní a raně romantické hudby. Při Haydnových slavnostech, 27. ročníku nejstarší přehlídky tzv. staré hudby v ČR, zaznělo v kostelech a zámcích 13 koncertů komorní hudby, od 17. do poloviny 19. století. Přehlídku, která si zakládá na poučené a historicky věrné interpretaci starých skladeb, už tradičně zahajuje Haydnova první symfonie Lukavická v kostele sv. Petra a Pavla v Dolní Lukavici.

 V Ostravě 3. 9. 2019 odstartoval Svatováclavský hudební festival. Největší tuzemská hudební přehlídka, zaměřená na duchovní a tzv. starou hudbu, od 28. 9. nabídla 32 koncertů. Festival zahájilo Schumannovo oratorium Ráj a Peri. Účinkovala Filharmonie Brno a Český filharmonický sbor Brno.

 První komplet děl jednoho autora – symfonií Petra Iljiče Čajkovského – v podání České filharmonie a jejího současného šéfa Semjona Byčkova vyšel 30. 8. 2019 na nadnárodní značce Decca Classic. Byčkov začal nahrávat ještě jako host orchestru, po smrti Jiřího Bělohávků jako nový šéfdirigent.

 Pořadatelé 1. 9. 2019 kvůli silné bouři museli předčasně ukončit představení opery Don Giovanni, které sólisté, orchestr, sbor a balet ND Praha hráli pod širým nebem v pražské Divoké Šárce. Do přírodního divadla dorazily tisíce lidí. Bylo to poprvé za patnáctiletou historii těchto lesních představení, kdy operu nebylo možné kvůli nepříznivému počasí dokončit. Umělci stihli odehrát celé první jednání slavného díla W. A. Mozarta, i když představení bylo předtím kvůli prudkému dešti už jednou přerušeno.

 Vystoupení sopranistky Evy Urbanové spolu s Moravským triem 31. 8. 2019 zakončilo 14. ročník letního hudebního festivalu Za poklady Broumovska. Kostel sv. Máří Magdaleny v Božanově zaplnilo rekordních 582 posluchačů. Vybraná částka dobrovolného vstupného 60 000 Kč a dalších více než

241 000 Kč od 3 000 návštěvníků festivalových koncertů bude věnováno na opravu kostelů broumovské skupiny.

Slavnostním koncertem v reprezentativních prostorách Sněmovního sálu kroměřížského zámku se 24. 8. 2019 uzavřel 2. ročník Letní hudební akademie. Úspěšný projekt kroměřížského rodáka, dirigenta Tomáše Netopila, letos absolvovalo přes 80 účastníků z osmi zemí světa pod vedením renomovaných hudebníků (hornista R. Baborák, houslisté J. Špaček a D. Karvay, sopranistka K. Kněžíková, cembalistka B. M. Willi a další).

Komorní scéna Divadla F. X. Šaldy v Liberci slaví 30 let své existence.

Výstava: Rekonstrukce Státní opery Praha. Od 22. 10. je v přízemí provozní budovy B na náměstí V. Havla otevřena expozice „Rekonstrukce Státní opery“. Návštěvníkům představuje milníky probíhající rekonstrukce. Na panelech i digitálních obrazovkách se mohou seznámit s podrobnostmi složité stavby i jednotlivých restaurátorských prací. Část výstavy je věnována nově oponě. Fanoušci opery budou jistě potěšeni přípravami Slavnostního zahajovacího koncertu i výhledem dramaturgického plánu. Aktuality ze staveniště lze průběžně sledovat na

www.statnioperavrekonstrukci.cz.

Komedie z irského venkova „Noční sezóna“ (Rebecca Lenkiewiczová) se strhující Janou Preissovou v hlavní roli oslavila 17. října 2019 ve Stavovském divadle svou 40. reprízu.

7. a 8. listopadu 2019 se ve Stavovském divadle konají premiéry hry Thomase Bernharda „Oběd u Wittgensteina“. Hrají Z. Stivínová, L. Juříčková, S. Rašilov. Režie Daniel Špinar.

Na Nové scéně se 14. a 15. listopadu 2019 budou konat české premiéry dramatisace románu Witolda Gombrowicze „Kosmos“. Překlad E. Sojka, dramatisace I. Buraj, J. Kačena.

5. a 6. prosince 2019 uvede pražské ND premiéru Sofoklova díla Král Oidipús v režii Jana Friče. Toto dílo se vrací na jeviště ND téměř po 21 letech jako jediná tamní premiéra Činohry ND v této sezoně.

Německý choreograf Christian Spuck vytvořil celovečerní balet Leonce & Lena v r. 2008 pro Aalto Theater v Essenu. Inscenace vznikla na motivy stejnojmenného díla německého dramatika Georga Büchnera, jehož Vojcek bývá v českém prostředí často inscenován v činoherní podobě. Česká premiéra baletu se bude konat 30. 11. ve Stavovském divadle.

V září navštívil Prahu a ND Praha slavný ruský skladatel Rodion Ščedrin (*1932). Přijel, aby se zúčastnil tiskové konference k premiéře své opery Lolita. Spolu s ním se konference zúčastnila také ruská sopranistka Pelageya Kurennaja, která vytvořila titulní roli, ruská mezzosopranistka Daria Rositskaya (Lolitina matka) a německý dirigent ruského původu Sergey Neller. (Premiéry byly 3. a 5. října ve Stavovském divadle.)

Orchestr Státní opery Praha pod vedením dirigenta a nového hudebního ředitele SO, Karl-Heinze Steffena se představil během dvou večerů v září v německém Friedbergu. Spolu s orchestrem vystoupil světoznámý německý basista René Pape.

Inscenace Sternenhoch na libreto a hudbu českého autora Ivana Achera v hudebním nastudování Petra Kofroně a režii Michala Dočekala se stala doslova operním hitem současnosti. O tom svědčí zájem ze strany diváků a řada ocenění i účinkování na festivalech (Divadlo Plzeň, Divadelní Nitra). Velkým úspěchem je, že inscenace byla zahrnuta do prestižního projektu Opera Vision, díky kterému mohou diváci z celého světa zhlédnout záznam představení až do 26. 3. 2020 na www.operavision.eu.

2. listopadu se v pražském ND v opeře Maškarní ples jako Amélie představí celosvětově uznávaná americká sopranistka Jennifer Rowley, pravidelný host prestižních světových scén.

Plzeňská filharmonie slaví v sezoně 2019/20 sté výročí svého založení.

Mezinárodní operní a hudební festival Janáček Brno patří k nejexkluzivnějším akcím svého druhu u nás i v Evropě. Festival obdržel jako první v ČR prestižní ocenění The International Opera Awards

za nejlepší festival r. 2018. Nadcházející 7. ročník tohoto bienále proběhne v termínu 28. 9. – 16. 10. 2020. Kompletní program festivalu Janáček Brno 2020 bude zveřejněn 1. 12. 2019 při příležitosti preview koncertu špičkového souboru Pavel Haas Quartet v Divadle Reduta. Od prosince letošního roku bude zahájen rovněž předprodej vstupenek na festival. Již v letošním roce je připravena série preview akcí.

1. listopadu, 18 hod. Janáčkově divadlo: Její pastorkyňa

21. listopadu, 19 hod. Památník L. Janáčka: Slavnostní klavírní recitál Jana Jirského

27. listopadu, 17 hod. Janáčkově divadlo: Otevřený dům

 Hodný „fantom“ opery. Do začátku představení zbývá hodina. Osvětlená budova Janáčkově divadla už na sebe strhává pozornost, ale srdce budovy – sál – zatím zeje prázdnotou. Zadním vchodem do divadla přichází velmi důležitý muž dnešního večera – člověk, bez kterého nejde začít ani skončit. Inspicent Vojtěch Orenič. Zkontroluje stavbu scény a rekvizity, přítomnost herců, kontrola plnicího se sálu. Na pokyn „neviditelného“ uvaděčky zavírají dveře. Zhasíná se v hledišti, orchestr dokončí ladění, přichází dirigent. Herci mají své výstupy, ale inspicent svým způsobem neodejde z jeviště. Je všudypřítomný, přestože ho diváci neuvidí a neuslyší. Ale bez tohoto dobrého ducha divadla by žádné představení neproběhlo v klidu.

Ze světa

 Tenorista Petr Nekoránek se představil ve španělském San Sebastianu, a to v osobním debutu – tenorovém partu Beethovenovy Symfonie č. 9 s Ódou na radost, opus 125. Stalo se tak 6. 9. na zahajovacím koncertě 27. ročníku podzimního festivalu ve městě Soria, který založil španělský dirigent a skladatel filmové hudby Odón Alonso (1925 – 2011). Dalšími sólisty byli: německý basista Matthias Winckler, ruská sopranistka Katerina Tretyakova a španělská mezzosopranistka Cristina del Barrio. Symfonický orchestr Euskadi a sbor řídil německý dirigent Alexander Liebreich, současný dirigent Symfonického orchestru Českého rozhlasu.

 Sopranistka Olga Jelínková 3. 9. 2019 debutovala ve vídeňské Volksoper v roli Královny noci v Mozartově Kouzelné flétně. Téměř zároveň se převtělila do Hraběnky z Mozartovy opery Figarova svatba, jejíž premiéra proběhla 8. 9. 2019 v německém Saarbrückenu – a poté následovala další 3 provedení.

 Tenorista Aleš Briscein vystoupil na Edinburském festivalu, a to v roli Lenského. Šlo o představení Komické opery Berlín, která se na festival vrátila po čtyřech letech.

 Dolora Zajick, slavná americká verdiovska mezzosopranistka (*1952) se rozhodla opustit aktivní operní dráhu. Jejím rozloučením s operní scénou má být Kabanicha v Janáčkově opeře Kát'a Kabanová v newyorské Metropolitní opeře v květnu 2020. Tichona bude zpívat Štefan Margita a v roli Borise bude v MET debutovat Pavel Černoch. Osmašedesátiletá pěvkyně debutovala v MET 8. 10. 1988 v roli Azuceny ve Verdiho Trubadúrovi. Od té doby zde vytvořila celkem 59x tuto roli, 84x roli Amneris ve Verdiho Aidě a celou řadu dalších rolí (i Ježibabu v Rusalce s Gabrielou Beňáčkovou v hlavní roli v r. 1993 a v r. 2004 s Evou Urbanovou v roli Cizí kněžny).

 Dvořákova Rusalka v Staatstheater Darmstadt byla „zabalená“ do igelitových fólií a tonula v mlze tajuplně prosvícené světly – připomínala měsíční krajinu. Rusalčiny šaty ke konci špinavé a potřhané, vodník v kombinéze z blyštivého alobalu a pod ní vytahané špinavé tílko. Na konci Princ nečekaně oživne a sype si na hlavu černé útržky snášeující se k zemi. Zásadním nedostatkem této inscenace bylo hudební nastudování a průměrné až podprůměrné pěvecké výkony. Orchester hrál často intonačně nepřesně, občas nebylo slyšet co se hraje a zpívá, protože hojně využívaný „mlhostroj“ byl tak hlasitý, že hudbu překrýval. (Krácená kritika představení 16. 6. 2019.)

📖 Americká sopranistka Kathryn Lewek obvinila několik kritiků, že píší více o její postavě (korpulentní) než o jejím hlase. Nelichotivé poznámky se objevily po jejím ztvárnění role Eurydiky v operě Orfeus v podsvětí na Salcburském festivalu, kdy režisér oblékl objemnou pěvkyni do těsného přiléhavého korzetu. Pěvkyně uznala, že je silnější než dříve, protože před 10 měsíci porodila dítě a rozhodla se nejméně rok kojit. Krutými slovy britských médií byla překvapena a konstatovala, že něco podobného v americkém tisku nezažila.

📖 Daniel Barenboim, dirigent a umělecký ředitel Státní opery Berlín, omítl obvinění z fyzického napadení manažerky orchestru Staatskapelle Berlín. Intendant opery řekl tisku, že obvinění jsou nepodložená, přesto připustil, že dirigent na manažerku hlasitě křičel. Ta ale trvá na tom, že se na ni Barneboim nevybíravě obořil, uchopil ji za ramena, trásl s ní a křičel, aby vypadla. Ona na svou funkci poté rezignovala.

📖 Hudba Richarda Strausse se stane autorskoprávním volným dílem. R. Strauss zemřel 8. 9. 1949 – tzn., že letos vyprší majetková práva, trvající po dobu jeho života a 70 let po jeho smrti. Po uplynutí této doby nenáleží za užití díla dědicům odměna a jeho užití není nijak omezeno. (Např. Vídeňská státní opera platila Straussovým dědicům za každé představení opery Růžový kavalír 15 000 Eur = cca 384 000 Kč).

📖 Plácido Domingo byl obviněn, že nutil řadu pěvkyní k sexuálním stykům. Obvinění se setkávají s rozporuplnými odezvami. Filadelfský orchestr a San Francisco Opera okamžitě zrušila pěvcovo hostování. Přidala se Dallas Opera zrušením koncertu 11. 3. 2020. Naopak Evropa je plně na jeho straně. Mnoho osobností uměleckého světa se osmasedmdesátiletého pěvce zastalo, mj. H. Rahlová – Stadterová, ředitelka slavného Salcburského festivalu, nebo Anna Netrebko či Sonja Jončeva. Nejnověji Vídeňská státní opera a její dosavadní ředitel, který prohlásil, že obvinění jsou nepodložená a nevidí žádný důvod k přerušení spolupráce. Uskuteční se proto tři pěvcova hostování: říjen 2019 – titulní role Verdiho Macbetha, v červnu 2020 titulní role Verdiho Nabucca a jako dirigent Verdiho La traviaty. Jednou z mála amerických žen, které hovoří v Domingův prospěch, je Christina Scheppelmann, která pracovala jako pěvcova pravá ruka devět let na místě správní ředitelky Washingtonské národní opery. Ta prohlásila, že o obsazování rolí rozhodovala vždycky pouze umělecká úroveň pěvkyní.

📖 Intendant milánské La Scaly Rakušan Alexander Pereira (*1947) opustí divadlo koncem r. 2019. Hned se ujme nové významné funkce – pozice intendanta festivalu v Florencii. Francouzský politik, ekonom a operní ředitel Dominique Meyer (*1955), ředitel Vídeňské státní opery od r. 2010, má nastoupit do La Scaly 1. 3. 2020. Bude už druhým Francouzem, který La Scalu povede. V l. 2005 – 15 opere šéfoval jeho krajan Stéphane Lissner.

📖 Velšská národní opera v Cardiffu má vůbec první ženu – dirigentku. Stala se jí Novozéland'anka Tianyi Lu (narozená v Šanghaji). Je také dirigentkou Melbournského symfonického orchestru a šéfdirigentkou St. Woolos Sinfonia v Newportu. Své nové role v Cardiffu se ujala v září a bude úzce spolupracovat s hudebním ředitelem opery Tomášem Hanusem.

📖 Estonský Pärnu festival se koná od r. 2011. Založil ho Paavo Järvi, dirigent a syn Neeneho Järviho, který tu před emigrací do USA strávil mnoho času se svými uměleckými přáteli (D. Oistrach, G. Rožděstvenskij, M. Rostropovič a D. Šostakovič). Letos se festival odehrál ve znamení šedesátin estonského skladatele Erki – Svena Tüüra. Festival přitahuje početné obecenstvo z Estonska i zahraničí a nabízí vynikající instrumentální i sólové výkony a zajímavou dramaturgii.

📖 Mezinárodní hudební festival Chopin a jeho Evropa se s podtitulem od Chopina k Moniuszkovi konal od 14. 8. do 1. 9. 2019 ve Varšavě. Přípomínka 200 let od narození autora opery Halka inspirovala organizátory ke koncertnímu provedení čtyř oper – dvou Moniuszkových, Verdiho a Jana

Stefaniho. Stefaniho operu – Cud mniemany, czyli Krakowiaci i Górale – provedl Václav Luks s Collegiem 1704, Collegiem Vocale a předními českými a polskými pěvci.

📖 Již po několikáté dostali návštěvníci proslulého „wagnerovského“ festivalu Bayreuther Festspiele, který nesporně dodnes představuje jednu z nejvýznačnějších kulturních událostí Evropy a světa, možnost zhlédnout novou výstavu, která je pokaždé s tímto svátkem hudby úzce tématicky propojena. Tentokrát ji organizátoři nazvali Der Prinzipal Wolfgang Wagner und die „Werkstatt Bayreuth“. Jak z názvu vyplývá, expozice mapuje život a činnost jednoho z nejvýznamnějších členů rodu Wagnerů, Wolfganga (1919 – 2010).

📖 Americký skladatel a textař Stephen Sondheim je skutečnou legendou světa muzikálového divadla. Není tedy až takovým překvapením, že právě on se stane prvním žijícím umělcem, po kterém bude pojmenováno divadlo jak na newyorské Broadwayi, tak v londýnském West Endu. Zatímco to broadwayské nese jeho jméno už od r. 2010, v Londýně dojde k přejmenování prestižní scény Queen's Theatre v závěru tohoto roku u příležitosti skladatelových nadcházejících devadesátin.

Nabídky, informace

▶ Úspěšný pořad Krok za oponu se souborem Janáčkovy opery NdB se v nové sezoně 2019/20 vrací. Tentokrát nabízí možnost nahlédnout do nitra hned tří operních děl, a to přímo na jevišti Janáčkovy divadla:

▶ 20. 11. 2019 v 11 hod. se můžete vydat za jednou z nejkrásnějších operních pohádek – Dvořákovou Rusalkou.

▶ 12. 12. 2019 v 11 hod. nebude chybět Krok s Janáčkovou Liškou Bystrouškou.

▶ 19. 12. 2019 v 11 hod. – Krok o adventním čase bude věnován opeře B. Martinů Hry o Marii. Zábavný a interaktivní pořad, kde se dozvíte nejen zákulisní tajemství té které opery, ale můžete si dokonce i vyzkoušet, jaké je to stát na jevišti a v opeře účinkovat. Průvodci budou dramaturgyně Patricie Částková a šéfdirigent Marko Ivanović spolu se sólisty a orchestrem Janáčkovy opery NdB.

▶ 17. listopadu uplyne rok od slavnostního otevření Janáčkovy divadla po generální rekonstrukci. Průběh rekonstrukce sledoval významný brněnský fotograf Vladimír Kiva Novotný. K prvnímu výročí otevření naší největší divadelní budovy je připravena výstava fotografií, na které budete moci porovnat, jak se divadlo během rekonstrukce změnilo. Vernisáž v pondělí 18. listopadu v 17 hod. ve foyer Janáčkovy divadla.

▶ 21. 11. 2019 v 19 hod. – Památník Leoše Janáčka. Na Slavnostním klavírním recitálu Jana Jirského bude poprvé představen nově zrestaurovaný Janáčkův klavír Ehrbar, který prošel v r. 2018 náročným a zásadním zrekonstruováním. U tohoto nástroje zkomponoval Janáček většinu svých děl. A právě na tomto večeru budou provedeny tři nejvýznamnější skladatelovy klavírní skladby.

▶ V listopadu slaví Konzervatoř Brno 100 let od svého založení. K tomuto výročí se podařilo za 53 milionů Kč vytvořit důstojný koncertní sál, který nese Janáčkovu jméno. Zvětšil se počet míst, hlediště je svažitější, technické vybavení moderní. 8. 11. 2019 se uskuteční setkání absolventů a pedagogů a v 18 hod. se bude v Janáčkově divadle konat slavnostní koncert.

▶ Sice je teprve listopad, ale Vánoce se kvapem blíží a NdB připravilo Vánoční předplatné. Pod heslem # darujemoce si můžete vybrat z několika řad předplatného. Po ukončení prodeje 31. 12. 2019 bude ze všech předplatitelů vylosován jeden šťastlivec, který dostane jako poděkování autobusový zájezd do Londýna pro 2 osoby od cestovní kanceláře Rady na cestu. Cena předplatného od 490 Kč.

Představení ND Brno:**Opera:**

Janáčkovovo divadlo: *Její pastorkyňa*: 1. 11. 2019 v 19 hod.
Faust a Markéta: 5. 11. 2019 v 19 hod.
Carmen: 14. 11. 2019 **7L**, 15. 11. 2019 **7L** vždy v 19 hod.
Prodaná nevěsta: 16. 11. 2019 v 17 hod.
Libuše: 17. 11. 2019 v 17 hod. – slavnostní představení k 30. výročí sametové revoluce
Krok za oponu s Dvořákovou *Rusalkou*: 20. 11. 2019 v 11 hod.
Předpremiérové kukátko *Růžový kavalír*: 20. 11. 2019 v 17 hod.
Rusalka: 20. 11. 2019, 23. 11. 2019 vždy v 19 hod.
Otevřený dům s Janáčkem: 27. 11. 2019 v 17 hod. (preview akce festivalu Janáček Brno 2020)
Růžový kavalír: **premiéra** 29. 11. 2019 v 19 hod.

Mahenovo divadlo:

Piková dáma: 3. 11. 2019 v 17 hod., 6. 11. 2019 v 19 hod. (Soňa Červená)

Divadlo Reduta:

Kocour v botách (opera pro děti): 24. 11. 2019 v 15 hod.

Balet:

Janáčkovovo divadlo:

Romeo a Julie: 2. 11. 2019 v 18 hod.
Bajadéra: 21. 11. 2019, 22. 11. 2019 vždy v 19 hod.

Činohra:

Mahenovo divadlo:

Saturnin: 1. 11. 2019 v 19 hod., 29. 11. 2019 v 10 a 19 hod.
Pera markýze de Sade: 5. 11. 2019 v 19 hod., 11. 11. 2019 v 19 hod.
Želary: 7. 11. 2019 v 19 hod.
Apartment v hotelu Plaza: 8. 11. 2019 v 19 hod., 28. 11. 2019 v 19 hod.
Hana: 10. 11. 2019 v 19 hod., 23. 11. 2019 v 17 hod., 24. 11. 2019 v 17 hod.
Hledání ztraceného času: 12. 11. 2019 v 19 hod. **7L**, 17. 11. 2019 v 19 hod.
Jánošík Revisited: 16. 11. 2019 v 19 hod.
Petrolejové lampy: 18. 11. 2019 v 19 hod.
Je třeba zabít Sekala: 19. 11. 2019 v 17 hod.
Noc bláznů: 21. 11. 2019 v 19 hod.
Milenci nebes: 22. 11. 2019 v 19 hod.

Divadlo Reduta:

Mirandolina: 2. 11. 2019 v 19 hod., 3. 11. 2019 v 17 hod., 13. 11. 2019 v 18 hod.
Před východem slunce: 6. 11. 2019 v 19 hod.
Vévodkyně a kuchařka: 7. 11. 2019 v 19 hod.
Roky a kroky: 15. 11. 2019 v 19 hod.
Brněnské pověsti: 16. 11. 2019 ve 14 hod., 18. 11. 2019 v 10 hod., 26. 11. 2019 v 10 hod.
Pohádka o nevyřádném dědečkovi: 17. 11. 2019 ve 14 hod.
##T#€#%# stand-up Terezy Groszmannové: 18. 11. 2019 v 19 hod.
Improvizovna: 22. 11. 2019 v 19 hod.

Mne blesk se dotekl: 30. 11. 2019 v 19 hod.

Hosté:

Kouzelná vyhlídka (Divadelní spolek Frída) 1. 11. 2019 v 19 hod. Divadlo Reduta

Madama Butterfly (přímý přenos z MET) 9. 11. 2019 v 18,45 hod. Reduta

Klavírní recitál Jana Jiraského 21. 11. 2019 v 19 hod. Památník Leoše Janáčka k slavnostní prezentaci restaurovaného Janáčkovy klavíru – Mezinárodní festival Janáček Brno 2020

Achnaton (přímý přenos z MET) 23. 11. 2019 v 18,45 hod. Divadlo Reduta

Vánoční koncert Václava Hybše (hlavní host Kateřina Brožová) 30. 11. 2019 v 19 hod. Janáčkovy divadlo

Vladimír Mišík & ETC 30. 11. 2019 v 19 hod. Mahenovo divadlo

Vážení přátelé,

určitě jste si užili krásných slunečných dní „babího léta“, ale čekají nás chladné nevlídné dny. Vy si je ale můžete zpříjemnit tím, že se před nepřízní přírody schováte do pohody divadelních budov. Členové výboru SPNdB Vám přejí obohacující a povznášející zážitky.

Jana Veselá

Použité zdroje:

Malá encyklopedie české opery

Malá encyklopedie hudby

Osobnosti světové hudby

Oxfordský slovník opery

Postavy brněnského jeviště

NdB – DIVA

Hudební rozhledy č. 10

Webové stránky NdB

Denní tisk a internet

Katalog NdB 2019/20

ND Praha – měsíčník

Uzávěrka Zpravodaje dne: 30. 10. 2019

Neprodejné. Zpravodaj vydává Spolek přátel NdB, Jugoslávská 652/98, 613 00 Brno, IČ 48510777 pro vnitřní potřebu.